

این شماره

با تاخیر

احمد شاہ ملو
 پرنس الہی
 جولیو کارلو آرگان
 صادق ہدایت
 فریدینا سلین
 عبداللہ مستوفی
 رضا زاہد
 عبداللہ کوٹری
 جواد شریفی
 ارغون رحمان
 منصور صلاح
 اوژن دلاکروا
 جواد شریفی
 ابراہیم حقیقی
 ع. م. ہر فوکنزہ
 حسن طہباز
 تئودور ۱۶۱۶

طاهر نوکنده، محسن، ۱۳۲۶ -

این شماره با تأخیر ۳ / زیر نظر م. طاهر نوکنده. -

تهران: کتاب ایران، ۱۳۸۳.

ISBN 964-5887-29-1

۲۷۶ ص. : مصور.

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا.

۱. ادبیات - مجموعه ها. الف. عنوان.

۸۰۸/۸

۲۶ ط ۲ ف / ۶۰۶۵ PN

۳۸۷۶۲-۸۳ م

کتابخانه ملی ایران

www.ketab.ir

ناشر: کتاب ایران
این شماره با تأخیر (۳)
زیر نظر: م. طاهر نوکنده

طرح جلد و خط‌نگاری از: ابراهیم حقیقی
حروفچینی و صفحه‌آرایی: کارگاه این شماره با تأخیر
لیتوگرافی، چاپ و صحافی: طیف‌نگار

تاریخ انتشار: ۱۳۸۴، چاپ اول
شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه
بها: ۴۲۰۰ تومان

نشانی ناشر: کتاب ایران، ونک، خیابان سثول، شماره ۲۹
تلفن: ۸۸۰۳۳۲۵۸ - ۸۸۰۴۵۶۷۷
نمابر: ۸۸۰۶۹۷۲۷
پست الکترونیک: Iranian_Plateau@yahoo.eA

کلیه حقوق این کتاب نزد ناشر محفوظ است.

شابک: ۹۶۴-۵۸۸۷-۲۹-۱

و آنچه که می‌خوانید

۱۱	فردینان سلین / احمد شاملو	۱. سفر به نهایت شب
۴۵	م. طاهر نوکنده	۲. سهم ادبیات تجسمی
۵۹	عبدالله مستوفی	۳. در شرح احوال میرزا رضا کلهر
۶۹	جولیو کارلو آرگان	۴. آزادی ملت را...
۷۷	نوکنده	۵. نقد تحلیلی به روایت آرگان
۱۰۵	صادق هدایت / حسن طاهباز	۶. در جاشیهی «نیرنگستان»
۱۲۵	جواد شریفی	۷. شاملو: میل گریزناپذیر...
۱۳۳	جان کینگ / عبدالله کوثری	۸. خورخه لوئیس بورخس...
۱۴۵	رضا زاهد	۹. شعر: کتاب منظره‌ها
۱۹۵ (۱-۷۷)	بیژن الهی	۱۰. ضمیمه: یکی نقل دارد، یکی نه.

درباره‌ی ترجمه‌ی سفر به نهایت شب

حدود ۵۱-۵۲. شاملو تصمیم گرفت سفر به نهایت شب را با همکاری شهر آشوب امیرشاهی به فارسی برگرداند. امیرشاهی سال‌ها در پاریس زندگی کرده بود و با «زبانِ کوچه»ی فرانسوی آشنائی داشت. همکاری شاملو با او به چهار پنج جلسه نکشید. آیدامی گوید شاملو به این کتاب عشق می‌ورزید. رویکرد سلین به انسان و زبانی که برای بازگویی این رویکرد گزیده بود، با رویکرد معنایی و البته زبانی شاملو همسو بود. کار را شروع کرد، اما بیماری امانش نداد. چند صبحی به اجبار کار را کنار گذاشت، به این امید که روزی برگردد و ادامه دهد، اما در این فاصله، کسی دیگر ترجمه‌یی از آن چاپ زد و شاملو سرد شد و کار ترجمه‌ی اثری را که آن همه دوست داشت، یکسر رها کرد. به آیدا، و شاید خیلی‌های دیگر، گفته بود که سفر به نهایت شب را بستر مناسبی می‌داند برای اجرا کردنِ زبانِ کوچه. همین‌طور هم بود. سلین قواعد ادبیّت را به هم زده بود. زبانِ کوچه و بازار با سلین به ادبیاتِ فرانسه راه گشوده است، آن هم با چه قدرتِ حیرت‌انگیزی. سفر به نهایت شب جان می‌داد برای اثباتِ این عقیده‌ی سستی‌ناپذیر شاملو که با زبانِ زنده‌ی مردم است که ادبیاتِ فارسی می‌تواند خود را بازیابد و از نو بسازد. و چه بسا که اگر شاملو سرد نمی‌شد و این کتاب را به زبانِ خاصِ خودش برمی‌گرداند، دیگر سال‌ها بعد نمی‌رفت سراغ دُن آرام. از همین حقیقت درمی‌یابیم که هدف شاملو از ترجمه‌ی دُن آرام، که ترجمه‌ی دیگری نیز از آن به دست بود، تزریقِ امکاناتِ زبانِ کوچه بر پیکره‌ی ادبیاتِ فارسی بود. باری، مشقِ اولِ شاملو از دو فصلِ نخستِ سفر به نهایت شب، که در پی می‌آید، نشان از هم‌او برای ترجمه و به دست دادنِ روایتی فارسی و همسو با روایتِ فرانسوی دارد. رسمِ خط را به خواست آیدا تغییر ندادیم. روشن است که اگر شاملو بود و ترجمه را هم تمام کرده بود، آن را به رسمِ خطِ تازه‌ای که خود از بانیان آن است حروف‌نگاری می‌کرد، اما ما به خود اجازه ندادیم در متنِ دست‌نویس شاملو دست ببریم. ترجمه‌ی فصلِ اولِ کامل است. چند کلمه‌یی هست که شاملو گذاشته بوده بعدتر برگردانِ مناسب آن را بیاورد. با علامتِ [...] این جاهای خالی را نشان داده‌ایم. ترجمه‌ی فصلِ دو ناتمام است. اگر در متن جمله‌یی جا افتاده کروشه باز کرده‌ایم و گفته‌ایم. مقدمه‌ی سلین را هم که شاملو دو پاراگرافش را ترجمه کرده کنار گذاشته‌ایم؛ خط خوردگی‌هاش زیاد

بود به احتمال یقین شاملو آن را نمی پذیرفت. ترجمه‌ی فارسی دو فصل، ۱۵ صفحه‌ی ریزنوشته به قطع A4، تمیز و تقریباً پیراسته است. خط خوردگی و جافتادگی دارد، اما به چاپ رسیدن آن برای پی بردن به بسا چیزها درباره‌ی شاملو و سلیقه‌هاش، به ویژه پی بردن به چرایی ترجمه‌ی دُن آرام، لازم بود. دریغ که شاملو این کتاب را ترجمه نکرد و خوشا به حالش که آیدا را داشت؛ که اگر او را نداشت، و نداشتیم، بسا نوشته‌ها و کارهای شاملو که به محاق می افتاد. دست‌نویس سفر به نهایت شب شاملو در پوشه‌ی محفوط مانده. در این پوشه، جز متن فارسی روایت شاملو، بیست سی برگ دفتر مشق هم هست، حاوی شماری از واژگان «کتاب کوچه»ی فرانسوی که شاملو، احتمالاً وقتی اولین بار خواندن کتاب را شروع کرده بوده برابر نهادهایی فارسی برای هر کدام‌شان پیش‌نهاد کرده تا موقع ترجمه از آن‌ها استفاده کند. همه چیز حاکی از آن است که شاملو قضیه را خیلی جدی گرفته بوده چه شد که نشد؟ آیدا می‌گوید بماند. جابه‌جا، در متن اصلی، شاملو با خودکار آبی برابر نهادهای فارسی برای واژه‌ی فرانسوی قلم انداخته. نمونه‌هایی از دست‌خط شاملو و دست‌برده‌هاش در متن اصلی چاپ زده‌ایم.

و چه خوش است که ما به این ترجمه دسترسی داریم. به آیدا درود می‌فرستیم و از او متشکریم.

ج. ش.